

Philip Gwynne Jones

Veneetsia mäng

Inglise keelest tõlkinud Tiia Krass

→ VARRAK

*Helen Susan Noble'i (1968–2014) mälestuseks.
Ma tunnen sinust puudust.*

Esimene peatükk

Tema Majesteet seiras mind raamitud seinapildilt vankumatu rahuga, samas kui perekond Mills seda sugugi nii rahumeelselt ei teinud.

Kohe oli oodata küsimust. Iga hetk. Aga senikaua liigutasin ma laual pabereid ja naeratasin. Naine oli väsinud olemisega, silmad nutust punased, mees aga vihane, tema pahameel ja sõim olid kohe-kohe paisu tagant valla pääsemas, poiss oli silmanähtavalt tülinud.

„See on paganama kena maal,” ütles isa näpuga *sua Maestà*’le* näidates.

„Jah, on küll. Ma pärisin selle eelmiselt konsulilt. Tal oli palju suurem kabinet kui minul. Tema arvates loob see õige õhkkonna. Ei ole nii võõras, on julgustavam.” Ma andsin Tema Majesteedile reipalt au. „Jumal õnnistagu teda, eks?”

Järgnes lühike kohmetu vaikus, mille vältel ma töötasin endale, et ei ürita enam kunagi tööle nalja visata.

Isa vaatas minu laual miniatuurses lipuvardas seisvat räsitut ja sorgus lippu.

„Selle paremad päevad on möödas. Tahaks loota, et teile antakse uus.”

„Ee, see ongi uus. Aga raske on takistada kassil sellega mängimast.” Ma püüdsin vestlust ohutumale pinnale tüürida. „Mul on jäänud veel vaid mõni küsimus teiega läbi arutada.

* Tema Majesteet (it). (*Siin ja edaspidi tõlkija märkused.*)

Seejärel helistan ma paari kohta ja te saate oma puhkust jätkata. Sobib?” Ma saatsin neile oma võluvaima naeratuse.

„Te pöördusite muidugi ka politseisse?”

Mees noogutas.

„On teil viitenumber?”

Ta sobras oma rahakotis ja tõmbas välja kortsunud valguskoopia. Ma panin andmed kirja.

„Korras, palun kannatage veel mõni hetk. Pean Milanosse helistama ja teile kohtumisaja kokku leppima.”

Ma võtsin telefonitoru ja hakkasin numbrit valima, aga mees tõstis käe. „Vabandust, aga miks te peate Milanosse helistama?”

Ma asetasin telefonitoru hargile. Naeratasin taas. „Pean konsulaadiga teie kohtumisaja kokku leppima, loodetavasti homseks. Sinna te peategi minema, et saada kätte oma era-korralised reisidokumendid. Nimetagem neid ajutisteks passideks, mis aitavad teil koju jõuda.”

„Kas me neid siin ei saagi kätte?”

Bingo. Küsimus. Raudselt iga kord üles kerkiv ja aastase ametisoleku jooksul polnud ma sellele veel veenvat vastust välja nuputanud.

„Kahjuks mitte. Mul on vaid auamet, ma ei ole ametlikult konsul ega ka saadik. Passide ja reisidokumentide saamiseks peate minema Milano peakonsulaati. Noh, see on siit vaid kahetunnise rongisõidu kaugusel. Linn on väga ilus, seal on palju, mida vaadata. Teil võib konsulaadis kuluda vahest ainult pool tundi, isegi vähem, kui me täna vajalikud dokumendid korda ajame. Soovitan võtta seda kui lihtsalt üht puhkusepäeva. Ärge laske sellel oma puhkust rikkuda.”

Naise ilme elavnes pisut. „Milano kõlab põnevalt. Olen alati väga tahtnud sinna minna.”

Mehe jättis see täiesti külmaks. „Mõistagi ei ole see tasuta reis?”

Ma surusin alla ohke. See oli samuti tavapärane küsimus. „Erakorraline reisidokument maksab sada kakskümmend eurot inimese kohta. Muidugi lisanduvad ka rongipiletid, aga kui me need kohe broneeriksime, oleks teil ehk võimalik nii saja euroga hakkama saada.”

„Kui palju kokku läheb?”

„Noh, et koju jõuda, peaksite arvestama umbkaudu viiesaja euroga. Ja ärge unustage, et kodus peate need ajutised passid uutega asendama.”

„Ma arvasin, et teie olete siin selleks, et meid aidata?”

Seekord ei suutnud ma ohet maha suruda. „Ma aitangi teid, härra ...” Siinkohal tegin ma väga põgusa pausi, et pilk enda ees olevale paberile heita. „Härra Mills. Ma teen tõesti kõik, mis võimalik.”

„Miks teie siis ei anna meile neid ... erakorralisi passe?”

„Nagu juba ütlesin, olen ma vaid aukonsul. Mul ei ole volitust seda teha.”

Mees vangutas pead ja tõi kuuldavale sunnitud naeru. „Sinna see maksumaksja raha siis lähebki?”

Pihtas-põhjas. Kui selle punktini jõuti, ei tundnud ma enam vajadust viisakas olla. „Mulle ei maksta selle eest, härra Mills.”

„Küllap teete seda siis puhtalt heast südamest?” Ta naeratas oma naisele. *Näed, keegi ei istu mulle pähe.*

„Täpselt nii. Aga ma võin nüüd helistada oma Milano kolleegile, et teile kohtumisaeg kokku leppida. Seejärel võime vaadata *Trenitalia** kodulehte – mis, ma pean teid hoiatama, on nii itaalia kui inglise keelt vähe oskavale inimesele mõistetamatu – ja broneerima teile rongipiletid. Ma võin teile kavandada meeldiva päevase reisiplaani ja soovitada mõnd kena restorani. Aga kui soovite, lasen ma suurima heameelega

* Trenitalia on Itaalia riigiettevõte, mis opereerib kiirrongiliiklust riigi põhja ja lõuna ning ida ja lääne vahel ning ühendab Itaaliat ka Šveitsi, Prantsusmaa, Austria ja Saksamaaga.

teil allesjäänud puhkuse ajal kõike ise planeerida. See on täiesti teie otsustada.”

Ma hakkasin dokumente kausta panema, mille peale mees käed üles tõstis. „Ei, seda mitte. Võtame pakkumise vastu. Andke andeks, aga viimane päev on olnud ikka ränk küll. Saate isegi aru.”

Noogutasin ja tõstsin taas telefonitoru. Naeratasin väikesele poisile. „Sulle hakkab Milano meeldima, Simon, olid ju Simon? Saate näha San Sirot. Kumb siis sinu lemmikjalgpalliklubi on, AC või Inter?”

Poiss vaatas mind tühjal pilgul. „Tema eelistab ragbit,” nentis ta ema.

Me jäime üksteist mõneks viivuks vaikides vaatama, kuni sisse vantsis Gramsci. Laps kummardus teda silitama ja tõmbas siis sõrmed ära, nagu oleks põletada saanud. Ema ulatas poisile pabersalvrätiku, et ta saaks verd tupsutada.

„Andke andeks. Kahjuks ei ole ta väga sõbralik.”

Gramsci sööstis lipu poole, aga ma kupatasin ta õigel hetkel minema. Kass viskas end aknalauale pikali, et välismaailma oma halbade kavatsustega paremini kaeda. Tekkis taas kohmetu vaikus. Seejärel hakkas telefon õnneks ragisema. „Briti konsulaat, Milano.”

„Helen. Nathan siin. Kas sa saaksid teha, mida alati. On vaja kolme erakorralist reisidokumenti. Täiskasvanud mees, täiskasvanud naine, meessoost laps. Ma faksin sulle otsekohe andmed. Kas sa saaksid neile homseks kohtumisaja kinni panna?”

„Tere, Nathan. Loodan, et Veneetsias on kõik kenasti? Kohe kontrollin. Jah, neil veab, saan nad homme kella üheks panna.”

Ma vaatasin üle laua *la famiglia Mills'i*.^{*} Nad piidlesid mind hämmingu ja trotsiga. Küllap polnudki see nende süü. Üks vennike oli veebussis naise käekoti pihta pannud. Ja juba

* perekond Millsi (it)

seisneski kogu puhkus politseijaoskondade ja konsulaatide vahet tiirutamises ning koju pääsemise põrgusekeldused olid lõbutsemise tagaplaanile lükanud. Isegi niisuguses turistsõbralikus linnas nagu Veneetsia pidi see olema ühtaegu ärritav ja hirmutav. Võib-olla olin ma nendega liiga karm olnud. Hakkasin just kohtumisaega kinnitama, kui mees jälle sosistas sõnad „maksumaksjate raha”.

„Vabandust, Helen, kahjuks ei ole neil see vist võimalik.”

Põgus paus, seejärel: „Sel juhul peavad nad olema siin hommikul täpselt kell üheksa. Mitte minutitki hiljem. Nad peavad Veneetsiast lahkuma hiljemalt kell pool seitse.”

„See sobib suurepäraselt, Helen. Veel kord suur tänu. Räägime peagi!” Ma panin telefonitoru käest. Lapsik – võib-olla. Aga tuli nautida väikesi võite, kui võimalus avanes.

Ma naeratasin üle laua perekonnale. „Kahjuks tuleb teil väga vara teele asuda ...”

Perekond Mills läks tõredalt minema. Ma toetasin pea lauale ja sulgesin silmad. Veel kakskümmend minutit ja ma saan tänaseks lõpetada, sest suure tõenäosusega ei ilmu siia enam kedagi.

Kostis tasane kõhatus. Ma võpatasin ja ajasin end sirgu.

„Andestust. Uks oli lahti.”

Rääkijaks oli mees, nii kuuekümne tuuris. Elegantselt riides, ehkki aastaaja kohta vahest üleriietunud, tumedas kolmeosalises ülikonnas, mis oli talle tiba kitsas. Hõrenev juuksetukk ja selged sinised silmad – kunagi võis ta kena mees olla. Gramsci, uskumatu lugu, istus nurrudes tema süles.

„Ei, see oli minu viga. Andestust. Palun tulge sisse.”

Mees aetas Gramsci üllatavalt õrna liigutusega põrandale, enne kui istet võttis.

„Härra Sutherland, oletan?”

„Mina ise. Teist peetakse lugu, muide. Mu kassile tavaliselt ei meeldi võõrad. Ega inimesed üldse.”

Mees võttis pintsaku ülemisest taskust taskurätiku ja pühkis käsi – ehk pisut teatraalselt –, et nende külge ei jääks ühtki juhuslikku karva.

„Kuidas saan teid siis aidata, härra ...?”

„Montgomery. Ühe lihtsa asjaga, mis ei võta eriti palju aega.” Ta pistis käe pintsakutaskusse ja tõmbas välja polsterdatud ümbriku. „Tahaksin, et te selle hoiule võtaksite. Seinaseifi paneksite. Vaid paariks päevaks.”

Ta tegi liigutuse, nagu tahaks ümbriku üle laua minu poole lükata, aga ma tõstsin käe.

„Vabandust, kas te võiksite korrata? Mida te soovite, et ma teeksin?”

„Asi on selles pakis. Hoidke seda enda käes mõned päevad.” Ta lükkas ümbriku ülimalt ettevaatlikult minu poole.

„Ma palun tõesti vabandust, aga enne kui edasi tegutseme, tuleks teil aru saada, et ma ei saa seda kuidagi teha.”

Montgomery kallutas pead. „Jah, ma tean. Teil ei ole pakihoiuteenust ega midagi niisugust. Aga see jääks siia tõesti vaid paariks päevaks.”

Ma raputasin pead. „Ma tõesti ei saa. Ma ei tea isegi seda, mis seal pakis on.”

Montgomery naeratas. „Mis seal siis teie arvates olla võiks?” Ja ta lükkas ümbriku üle laua, seekord palju kindlamalt.

Ma keerasin pakki oma käes. „Oskan pakkuda, et see on teie ema foto. Või narkootikumid. Või varastatud ehted. Lõhkeaine. Arvuti kõvaketas igat sorti jälkustega.”

Montgomery oleks pidanud solvuma, aga see paistis talle pigem nalja tegevat. „Ah nii?”

„Härra Montgomery, te tundute olevat väga kena inimene. Enamgi veel, olete võib-olla ainus kontorit külastanud inimene, keda mu kass ei ole üritanud rünnata. Aga ma ei saa võtta vastu pakki, milles on jumal teab mis, ning seda seifi pista. Miks te mõnda jaama hoiukappi ei kasuta? Või oma hotelli?”

„Mulle meeldiks rohkem, kui see oleks siin. Noh, te olete britt, olete ju?”

„Seda küll. Aga andke andeks. Ma ei saa teid aidata.”

„Ütleme siis nii, et seal on mu ema foto. Ja et olen valmis andma teile kümme tuhat eurot, et te seda siin hoiaksite.”

Iga mu lihas tahtis kaks tolli ülespoole liikuda, aga ma suutsin end talitseda ja tõsiselt pead noogutada. „Kümme tuhat eurot?”

„Täpselt.”

„Siis te armastate oma ema küll väga. Aga vastus on endiselt eitav.”

Ta noogutas. Tekkis hetkeline vaikus, kui me teineteist põrnitsesime.

Mina katkestasin vaikuse esimesena. „Mis siis ikka. Kas saaksin veel millegagi abiks olla?”

Montgomery ei öelnud midagi, üksnes jätkas põrnitsemist.

See hakkas juba häirivaks muutuma. Ma avasin sahtli, tõmbasin hunnikust nimekaardi ja ulatasin talle. „Siin on mu number, juhul kui seda vajate. Aga aeg läheb ja kui ma teile kuidagi teisiti kasulik olla ei saa ...”

Montgomery kummardus laua kohale, kuid ei teinud liigutustki, et pakki tagasi võtta. Ta haaras hoopis miniatuursest lipuvarrest. Ta pööras lippu oma käes, asetask selle siis otse enda ette ja toksas nimetissõrmega õrnalt lipuvarre otsa. Kerge valugrimassiga ajas ta huuled prunti. „See on päris terav. Tuleb ettevaatlik olla.”

Ma kinnitasin oma pilgu temale, kui sirutasin käe ja tõmbasin lipu tagasi oma lauapoolle. „Ma olen siin. Aga nüüd, kahjuks, aeg läheb ...”

„Te ütlete seda juba teist korda.”

„Ma tean, aga peaksin kontori tänaseks sulgema.”

„Teil on veel kümme minutit aega. Mida te selle ajaga teha kavatsete?”

Ta polnud küll häält tõstnud, aga mulle ei meeldinud,

kuhupoole vestlus tüüris. „Härra Montgomery, arvan, et peaksite nüüd lahkuma.”

Ta jätkas põrnitsemist, raputas seejärel pead justkui mõtteid korrastades ja sättis kraed. Kallis särk, aga tiba kitsas. Siis sirutas ta sõrmed ja trummeldas vastu lauda. „Teate, teie eelkäijaga ei olnud mul kunagi seda muret.”

„Minu kellega?” Seekord ma tõesti ei suutnud väikest võpatust maha suruda.

„Teie eelkäijaga. Eelmise konsuliga.” Montgomery venitas neid sõnu, otsekui selgitades midagi lihtsameelsele. „Temaga ei olnud mul kunagi probleeme.” Ta kummardus ettepoole, aga õige pisut.

Ma sundisin end rahulikuks jääma. „Siin peab olema tege- mist eksitusega.”

Ta muigas. „Oh, minu arvates küll mitte.”

Ma hoidsin temaga silmsidet. „Härra Montgomery, soovin, et te nüüd lahkuksite.”

Montgomery noogutas. Ta tõstis käe, et reeturlikku Gramscit kurgu alt kõdistada, ning ajas end jalule. Ma otsustasin, et üritan viimast korda, kui mitte muu pärast, siis lihtsalt uudishimust.

„Ma ei arvagi, et ütleksite mulle, mis seal sees siis tegelikult on.”

Montgomery naeratas taas, ent selles ei olnud soojust. „Võiksin öelda küll. Aga ma ei tee seda. Nägemist.”

Teine peatükk

Paradiso Perduto oli puupüsti inimesi täis. Bänd ei olnud *nii* hea, aga kaverite muusikaline valik – Deep Purple, Black Sabbath ja söakas Jethro Tull – paistis olevat meelitanud trahteri uksest sisse iga vastavas eas Veneetsia mehe. Siin oli lärmakas, lõhnas higi, kala ja praetud toidu järele. Heas mõttes. Ma arvasin, et naudin seda täiega.

„Kas muusika peab olema nii vali?”

„Sa hakkad vanaks jääma, Nathan. Muidugi peab see olema vali. Sa ju ei lähe La Fenicesse ega ütle, et sel Verdil on küll mõned suurepärased meloodiad, aga kõlavad liiga valjult, ega ju?”

„Ma ei saa endale La Fenicet lubada, Dario. Aga jah, ma olen selle jaoks liiga vana. See muusika paneb mul kõrvad huugama.”

Tekkis ootamatu vaikusehetk ja ma taipasin, et karjun kõva häälega, sest inimesed pöörasid pead ja jäid mind pörnitsema. Seejärel vallandusid süntesaatori möire ja äge, rae-vukalt pealetükkiv kitarrisoolo. Dario haaras mul õlast ja raputas mind.

„Pink Floyd! „Astronomy Domine”! Syd Barretti aastad, juba ...”

„Dario, kuidas sa kogu seda värki jagad?”

Ta solvus südamest. „Nathan, see on ju teie kultuuripärand.”

„Noh, võib-olla. Ma lihtsalt imestan, kuidas sa sellest

värgist nii palju tead. Mina ei jahvata kunagi Gaberist või Celentanost.”

„Aga keegi ei kuulagi neid. Noh, kuulatakse küll, aga mitte tõsiselt. See on korralik Briti muusika. Mitte ükski teine maa maailmas ei ole loonud sellist muusikat. Peaksid uhke olema!”

„Noh, eks ma ju olen. Ma lihtsalt tunnen ... ei tea ... end selle jaoks pisut vanana.”

„Vaata ringi, Nathan. Siin on kõik. Vanad inimesed, lapsed, isegi sinusugused torisevad jobud.”

See oli tõsi. Publiku hulgas oli nii üliõpilasi, pikajuukselisi ja meiesuguseid keskealisi mehi. Baaris pakuti praetud kala, lihapalle, *baccalà** , grillitud kaheksajalgu, masinliku toimekusega lükati üle leti Spritz *al bitter* või *al Aperol*. Ma rüüpasin sõõmu nõrritavat Itaalia laagriõlut. See valmistas alati pettumuse. Kuumal päeval tundus see parima asjana maailmas, aga kõigest kümne sekundiga muutus õlu soojaks ja maitsetuks. Mina tahtsin saada õiget õlut. Mõte sigarettist tundus ahvatlevana, aga ma teadsin, et Dario kukuks pröökama.

Ma jõin pokaali tühjaks. „Kas kordame sama?” küsis ta.

„Jah, miks mitte? See nüristab valu. Ja too meile üks tilluke kaheksajalg, eks?”

Tema äraolekul hakkas bänd mängima Hawkwindi vana laulu „Master of the Universe”. Ma lasksin elevusest kuuldavale „jee”. Kui Dario tagasi tuli, laulsin ma juba kaasa. Õrnal õhukitarril võis selles oma osa olla.

Dario naeratas, ta silmanurgad tõmbusid kortsu. Olin alati imestanud, et tal on silmade ümber nii tugevad vaod. Kui me esimest korda kohtusime, siis mõtlesin, et ta on üleliia päevitunud. Hiljem taipasin, et see tuli sellest, et ta lihtsalt naeris palju. Ta haaras mul õlgadest ja raputas mind jälle. Aga kui Dario raputas, siis sa jäidki rappuma.

* tursk (it)

„Näed siis! Ma ju ütlesin, et naudid seda!”

„Nojah, see on ju Hawkwind, eks? Pole varem kuulnudki, et mõni kaveribänd seda mängiks.”

„Hawkwind on sitt. Las ma räägin sulle oma Pink Floyd'i loo.”

Ma panin õlle käest ja kinnitasin talle jäise pilgu. „Hüva. Ma kuulan seda Pink Floyd'i lugu. Aga kui kuulen sind Hawkwindist veel niimoodi rääkimas, siis on meie sõprus läbi.”

Dario muigas ja hetkeks ma kartsin, et õlalepatsutamisest pole pääsu. „Ma naljatan, Nathan. „In Search of Space” on üsna hea. Aga Pink Floyd'i lugu ...”

Ma mugisin tillukest kaheksajalga. Väikest kaheksajalga. Pulga otsas. Geniaalne. „Hüva, kuulame siis seda.”

„On 1994. aasta, jah? Roger Waters on lahkunud, juba aastaid tagasi. Keegi ei arva, et teised ilma temata midagi teha suudavad. Ja siis teevad nad „The Division Bell'i”. Oma viimase albumi ja see on *suurepärase* album. Ja nad tulevad mängima Veneetsiasse. *Veneetsiasse!*

Noh, mul on muidugi pilet. Aga ühel pärastlõunal, kui olen tööl, mulle helistatakse. See on Maria – tol ajal mu naine – ja ta on Zatteres. Maria on neid näinud, kõiki kolme, nad istuvad Nico kohvikus ja joovad Spritzi.

Pean sinna saama, aga kuidas? Kaksikümmend minutit bussiga Mestrest ja edasi *vaporetto*'ga*? Ei, selleks ajaks on nad läinud. Ma ütlen bossile, et pean ära minema, sest sain tähtsa telefonikõne, ning et tulen tunni aja pärast tagasi.

Ma hüppan ratta selga, see on mu vana Moto Guzzi Le Mans 850. Olen Corso del Popolol, pööran Via della Libertàle, sillale ja seejärel rallin mööda Veneetsiat. Ilm on ilus. Jahe, aga päike paistab laguuni peal. Taevas on selge. Ma uhan mööda välimist rada ja vanalinn aina läheneb ja läheneb ning ma suudan mõelda vaid sellest, et Pink Floyd joob

* veebuss (it)

Nico kohvikus, ning ma pean jõudma sinna enne, kui nad lahkuvad.

Ma jõuan silla lõppu ja pöoran San Basilio poole. Aga seal, kus kunagi oli vana *stazione marittima**, on kontrollpunkt. Seal on politseinik – ja sa pead seda uskuma –, kes on mu vana sõber. Olime koos sõjaväeteenistuses. Ma hüüan talle, et pean jõudma Nico kohvikusse, sest Pink Floyd on seal, ja ta viipab mulle!

Niisiis olen ma San Basilio ja tean, et pean nüüd ettevaatlik olema, sest kõikjal on inimesed. Kõik hüüavad ja lehvitavad mulle, sest arvavad, et olen hull turist, purjus või tehakse filmi. Ma kihutan esimese silla poole ja olengi Zatteres, kihutan kanali ääres. Siis tuleb veel üks sild, ma lendan hetkeks õhku ja olen jälle tagasi maapinnal.

Seal nad on. Nick Mason. Richard Wright. David Gilmour. Ma jään mootori kiunudes seisma, löön rattahoidja jalaga alla, võtan kiivri peast. Ja nüüd ma värisen. Ma astun nende juurde ja ütlen Gilmourile: „Ma lihtsalt pean ütleva, et sa oled fantastiline.”

Ja Gilmour vaid vaatab mootorratast ja vangutab pead. Ja siis ta naeratab.”

Dario tegi pausi ja naeratas. „Selline asi juhtus. See on minu Pink Floyd'i lugu.”

Ma rüübin õlut.

„Sa räägid, et sõitsid mootorrattaga mööda Zatteret vaid selleks, et öelda Dave Gilmourile, kuidas sa teda armastad?”

„Sì!”**

Ma vangutan pead. Kui see oleks mõni teine, hüüaksin ma „jama”. Aga sellised asjad näikse tõepoolest Darioga juhtuvat. Ma müksasin rusikaga ta käsivart ja soovisin otsekohe, et poleks seda teinud. Nagu oleksin vastu telliskivimüüri põrutanud.

* merejaam (it)

** jah (it)

„Oled üks segane jobu küll. Mis edasi sai?”

„Nad kirjutasid mulle laudlinale autogrammi!”

„Ei, mis pärast mootorrattaga läbi Veneetsia sõitmist sai?”

„Oh, jäin aastaks juhiloast ilma. Kuna jäin juhiloast ilma, kaotasin töö. Ja kuna kaotasin töö, jättis Maria mu maha. Ma ei suutnud tööd leida ja asi lõppes taas armeesse minekuga. Aga see tasus end ära. Mul on see laudlina siiani alles. Ma näitan seda sulle järgmine kord, kui külla tuled.”

Bänd oli ponnistades „Freebirdiga” maha saanud ja pakkis selleks õhtuks pillid kokku. Ma vaatasin kella. Alles pool kaksteist, meil oli veel tunnike aega.

„Kas võtame veel ühe?”

„Parem mitte. Ma ütlesin Valentinale, et ei jää väga hilja peale.”

„Ah, laseme edasi. Teeme veel ühe kiire ringi.”

Dario põrnitses oma pokaali, kaaludes seda mõtet. „Ei, ma pean minema. Alati on parem nii teha, nagu naine ütleb, eks?”

Järgnes põgus, kuid kohmetu vaikus.

„Mul on kahju.”

Ma kehtasin õlgu.

„Kõik korras?”

Kehtasin taas õlgu. „Nojah. Enam-vähem. Enamik aega.” Ma muutsin jututeemat. „Tead, täna tuli mulle büroosse üks inimene, kes tegi pakkumise, millest polnud võimalik keelduda.”

„Mida sa siis tegid?”

„Keeldusin.”

„Mis see siis oli?”

„Ta palus mul oma pakki hoida. Vaid mõne päeva, ütles ta.”

„Narkootikumid?”

„Päris kindlasti. Igal juhul saatsin ta minema. Oled sa kindel, et veel üht drinki ei taha?”

Dario raputas pead. Ma kartsin lõmastavat kallistust, aga ta säästis mind ja me läksime kumbki oma teed. Tema tagasi raudteejaama, et järgmise rongiga Mestresse sõita, mina tagasi Püha Markuse väljakule. Ma mõtlesin, kas kõndida Fondamente Novesse, et sealt paadiga edasi sõita. *Vaporetto*'de peal oli praegu vähem rahvast ning üle laguuni tumeda vee sõitmine ja San Michele saare surnuaia vaatamine oleks parajalt meditatiivne tegevus.

Ma otsustasin jalutada. Oli soe õhtu, lausa loodud tänavatel uitamiseks. Läksin Cannaregio kaudu Scalzi sillani. Seejärel mööda nüüdseks vaikset Rio Marini kanali äärt, pöörates ära pärast Scuola Grande di San Giovanni Evangelistat. Aastate eest ekslesin ma varajastel hommikutundidel Napolis ja tuiasin kasvava paanikaga oma hotelli otsides kaks tundi ringi, kujutades ette, et iga samm mu selja taga kuulub kurjade kavatsustega inimesele. Veneetsia ei olnud selline. Kui hilisõhtul oli vaja koju jõuda, tuli oodata paati või kõndida läbi linna labürintlike tänavate. Ja selle üle pikemalt mõtlemata. Mulle meeldis üksindus ja olin hakanud nautima hilisõhtusi tundidepikkusi jalutuskäike, mil ma ei kohanud peaaegu ühtki inimhinge. Nüüd eksisin ma harva, mis mind pisut kurvastas.

Ma jõudsin Campo dei Frarile ja nagu alati naeratasin, nähes kloostri seinale kirjutatud grafitit: „Silvio, kas sa oskad tantsida nagu Mussolini?” Siin oli rohkem melu, mõned baarid ja restoranid olid veel avatud. Seejärel möödusin ma telliskivifassaadiga San Pantaloni kirikust ja pressisin Campo Santa Margheritasse viival sillal istuvate öiste napsutajate vahelt läbi. Selle järgi, kuidas kohalikud väljakust rääkisid, oli andestatav, et *campo*'t mõttes Komorrage ühendati. Tõttõelda ei olnudki see nii hull. Muusika üürgas kõigis baarides, kui hilisõhtused napsutajad sealt väljakule pudenesid. Hommikul on seal pudelite lasu, pitsakarbid ja kebabipakendid, mida koristada. Kahtlemata oli see elamiseks põrgulik koht

võrreldes reedeõhtuse Leithiga*, aga see oli Morningside'ist vahest veidi lärmakam.

Brittide seltskond vaidles uksehoidjaga, kes keeldus neid laskmast Piccolo Mondosse, ainsasse ööklubisse ajaloolises keskuses. Samas hakkasid tänavad taas vaiksemaks muutuma ja Akadeemia sild oli täiesti minu päralt, kui kõndisin üle Suure kanali edasi San Marino *sestiere*'sse**. Juba peaaegu kodus. Mööda Campo Santo Stefanot, läbi Campo Sant'Angelo ja seejärel Assassini tänavale, kus kolm varju mind juba ootasid. Kui ma esimest korda neid nägin, ehmatasin tahtmatult. Kolm varju, mille kaarkäigu konsoolid tänavale heitsid, paistsid kogu maailmale kolme varitseva kujuna. Sobilik kujund Assassini tänavale.

Ma kõndisin mööda ühest antiigipoest, mida polnud kunagi külastanud, ja ühest väikesest galeriist. Kui Magical Braziliiani kohvik oleks lahti olnud, oleksin ehk tundnud kiusatust seal veel ühe dringi teha, aga see, nagu ka kõik teised kohvikud, oli sel kellaajal suletud. Ongi hea. Tung kesköise Negroni järele oli selge märk, et on aeg magama minna.

Ma läksin oma korterisse. Gramsci ootas mind ja näugus pealetükkivalt, kuni andsin talle veel süüa. Võtsin külmkapist Billa *grappa*-pudeli, täitsin pokaali ja istusin diivanile. Kell oli nüüd peaaegu üks. Kesköö Suurbritannias. Hilja, aga ehk mitte liiga hilja. Ma võtsin telefoni ja valisin Suurbritannia koodi. Seejärel Edinburghi oma. Jäin mõtlema. Mitu õlut ma olin joonud? Neli? Viis? Kui ma nüüd helistaksin, järgneksid kohe küsimused. Me peaksime pidama vestluse A.

Tee seda kohe. Helista kohe. Ütle, mis sul on öelda.

Ära ole loll. Hilja juba. Sa oled joonud.

Te pole nädalaid rääkinud.

Ta arvab, et sa oled idioot.

* Sadama territoorium Edinburghi põhjaosas.

** linnaosa (it)

Ja siis tappev mõte: *Mis siis, kui vastab keegi teine?*

Ma lasksin telefonitoru tagasi hargile, lõpetasin *grappa* ja valasin veel ühe. Seejärel tõmbasin Gramsci sülle ja kallistasin teda kurvalt. Ta hüppas mu käte vahelt laua peale, kust jäi mind üksisilmi põlglikult pöörnitsema.